

Slovo k povzbuzení na neděli 13. listopadu 2022, na 33. neděli v mezidobí – C
Biblická čtení: Mal 3,19-20a; Ž 98; 2Sol 3,7-12; Lk 21,5-19

Milé sestry, milí bratři,

s blížícím se **koncem liturgického roku** – příští neděli je Krista Krále a za dva týdny budeme mít první neděli adventní – začínají biblická čtení zacilovat naši pozornost na velká eschatologická témata: na konec světa, na Kristův slavný druhý příchod a tím pádem také na konec lidského života a jedinečný příchod Božího Syna ve chvíli smrti každého člověka. Čtou se totiž biblická čtení v pravdě **apokalyptická**. Tak tomu je i dnes, tak tomu bude i po následující dva, tři týdny.

Apokalypтика je pozoruhodný literární druh a netýká se jen Písma svatého. Řecké *apokalypsis*, jak je všeobecně známo, doslova znamená **odkrytí skrytého**, tedy odhalení či **zjevení věcí skrytých**. V biblickém kontextu jde o **poodhalení skrytých Božích tajemství**. Protože tato se často týkají věcí budoucích a jsou spojena s různými tajemnými hrůzami, došlo časem k posunu a zúžení pojmu, že se slovo apokalypsa stala často synonymem pro katastrofu.

V případě biblické, zejména **novozákonní apokalypстики** jde ale opravdu předně o odkrytí, odhalení, zjevení, naznačení – především formou obrazů – tajemných **znamení**, jež budou předcházet a provázet **Kristův druhý příchod**.

Ze samotných textů – ať už máme na mysli takzvané malé evangelijní apokalypsy, jak nám je předkládají synoptická evangelia, anebo velkou Apokalypsu, Zjevení Janovo – se zdá, že se jedná především o znamení zpravidla **hrůzná** a nějak spojitelná s různými bolestnými událostmi dějin a s reálnými pronásledováními Beránkových věrných. Proto jejich **historizující výklad** – snaha přijít na to, co který obraz konkrétně znamená, jejich spojování s konkrétními dějinnými událostmi, hledání, zda se již nezačínají v těch či oněch dějinných událostech naplňovat – **měl, má a bude mít** v dějinách církve vždy také **své místo**. Někdy dokonce i velmi výrazné. Zároveň ale **nesmí** zůstat jediným, dokonce ani tím nejdůležitějším výkladem apokalyptických obrazů.

Už i relativně raným křesťanským interpretům začalo být totiž jasné, že některé události odpovídající apokalyptickým viděním se prostě **opakuji**, že ten či onen obraz může být aplikován na celé **množství** dějinných událostí a především že Kristus podruhé na zem ještě **nepřichází**, ač například Jeruzalém už byl roku 70 po Kristu vyvrácen a chrám zbořen. Proto také mnozí, například svatý Efrém, dospěli k závěru, že Kristus představil znamení svého druhého příchodu tak, aby lidé všech generací mohli být přesvědčeni, že se to začíná uskutečňovat právě v jejich době.

Tím se stalo jasným, že historizující a jen eschatologický výklad apokalyptických obrazů nemůže být jediný. Musí mít ještě jiný, **hlubší smysl**, musí být odkrytím čehosi v dějinách **stále přítomného**. A to jak v dějinách **kosmu** i **lidstva** jako celku, tak i v dějinách každého **jednotlivého** člověka: Základní poselství, že **Pán Ježíš** zvláště v dobách těžkých, tak expresivně a obrazně vyjádřených, je člověku opravdu **blízko**. Slovy dnešního úryvku, že v dobách různých povstání národů proti národům, válek a vzpour, boření chrámů, falešných proroků, velkých zemětřesení, hladu a moru, hrozných úkazů a velkých znamení na nebi, v dobách různých pronásledování a protivenství, zrad a nepřijetí, či co jen vše může ještě nastat, je **Kristus nám lidem tajemně blízko**, a proto je ho třeba **hledat**, na jeho přícházení **čekat**.

Ani ty nejděsivější a nejbolestnější události – ať už se dějí ve světě, kolem nás, mezi námi, v našich vztazích anebo třeba jen v našem vlastním nitru – **nás nemají od Boha odradit**. Jimi a nikým **nemáme nechat svést** z cesty víry, naděje a především lásky. Naopak, pokud po ní (již) nekráčíme, apokalyptické jevy nás na ni mají (znovu) přivést. Což platí se zvláštní intenzitou o těch, jež se odehrávají v našem vlastním **mikrosvětě**, vnějším či vnitřním.

Všechny i naše **hrůzy** navíc jednou **přejdou** a **Kristus přijde** v plnosti. Každé **zlo je konečné**, zatímco jen **Boží dobrota je nekonečná**.

I to nám biblické texty snad říkají...

Takováto četba apokalyptiky jako odhalení něčeho, co se v dějinách i v životě lidí **nějak děje stále**, nejenže umožnila už ranému křesťanství se vypořádat s nepochopením, proč Kristus stále nepřichází, když to či ono se už děje, ale především dovolila číst apokalyptické obrazy jako něco, co se týká **každého člověka**. Zvláště takového, který má pocit, že jeho životní situace nějak obrazům odpovídá. Aby mu připomenula, že to těžké v jeho životě je vždy **pozváním hledat Boha a Krista**. Ne proto, že jen „tonoucí se stébla chytá“, ale protože právě **v limitních okamžicích** dějin světa a člověka je nám Bůh, Kristus-Beránek sám od sebe prostě nejbliže. Kde končí přeci svět, kde má své limity, tam začíná nekonečný, bezlimitní Bůh.

Boží blízkost sice bolest a hrůzu povětšinou **neruší**, někdy možná snad ty vnitřní, ale zvláště na nás nezávislé bolesti bohužel často zůstávají. Boží blízkost však dává člověku **Boží sílu je nést**, Boží pomoc nenechat se zlem pohltit, Boží blízkost otevírá východisko. Což je v posledku nejdůležitější.

Právě proto by nás **apokalyptika** neměla vést k malomyslnosti, ale k přesnému opaku. Různá zlá znamení a zlé události nás nemají zavřít do úzkosti a zoufalství, ale mohou a chtějí posílit **víru v Boha**, protože skrze ně ho můžeme najít paradoxně snadněji. Nemají nás vést ke vzdání všeho a z toho plynoucí reálné zahálčivosti, nýbrž nás chtějí povzbudit **k práci na díle dobra**, ke snaze o **prospěšnost** svému okolí a světu, jak své adresáty přesně v tomto odhledu v dnešním druhém čtení velmi důrazně vybízeli svatý Pavel: «Kdo nechce pracovat, ať nejí». Apokalyptika nás má vést ne ke smrti, ale právě **k životu**, ke snaze ho naplnit aspoň nějakým dobrem, které ústí do věčnosti, s Boží pomocí.

Milé sestry, milí bratři, **nebojme se apokalyptických čtení**. A i když se specificky týkají konce světa, Kristova příchodu ve slávě a konce lidského života, i když mají i svůj specifický historizující výklad, hovoří také, možná především o něčem, **co se děje stále, co se děje i nám**. Jen v některých dobách intenzivněji, v jiných méně, ale nějak **vždy**.

Vezme z nich tedy, že **zlo je konečné**, apokalyptické hrůzy nemohou být a nebudou věčné, Bůh nakonec přijde a vše promění; i to například může být závěrem historizujícího výkladu. A pamatujme, že ve všech stále se různě opakujících dobách a dočasných situacích **zlých** – endogenně i exogenně, ve světě, v okolí i našem vlastním nitru – k nám **Bůh chce zvláště přicházet**. Proto se **nedejme odradit** od dobra, žijme, jak Bůh dá, pracujme, nezahálejme, nežijme na úkor druhých; i to může být plodem výkladu obraznějšího, **okrytím** pro každého člověka důležitých Božích tajemství.